

Twents Gitaarfestival 2012

Blue Monday

Het is maandag 21 mei 2012. Lang geleden was dat de verjaardag van mijn opa van moeders kant, zo herinner ik me. De gedachte komt net door, mijn hoofd is dof en zit nog zo vol met impressies, dat er bijna geen ruimte is voor de realiteit van alledag.

Ik maak op het werk een rondje langs de publicatieborden waar ik een paar weken terug flyers van het Twents Gitaarfestival 2012 op heb zitten prikken. Aha, ze hangen er nog. Ditmaal geen concurrentie van een collega die vindt dat prikborden alleen voor vakbondsmededelingen mogen worden gebruikt en vorig jaar daarom de flyers na een enkele dag verwijderde.

Ik kijk nog even op de achterkant van de flyer en lees een paar namen. Laura Young, Fernando Espi, Fareed Hague, Gillain en Heynen, SoloDuo, Reichenbach.

Die laatste naam brengt even een andere herinnering boven. Meyringen, Zwitserland, Juli 1982, mijn huwelijksreis. Bij de plaatselijke waterval –de Reichenbachfall- vond in de boeken van Coynan Doyle de eindstrijd plaats tussen Sherlock Holmes en Dr. Moriarty. Beide heren verdwenen in het woelende water en lieten alleen Dr. Watson als getuige achter. Er staat nog een monument op die plaats voor de speurder met zijn karakteristieke pet en pijp.

Hoe het ook zij, de gebeurtenissen op de flyer, de concerten, ze zijn op dit moment geschiedenis, net zoals het hele Twents Gitaarfestival 2012. Vier dagen lang heb ik het grootste deel van de dag in een andere wereld geleefd, en zoals altijd is de terugkeer naar de waan van alledag moeizaam.

Wederom schreef dit gitaarevenement geschiedenis, en wel in ieder geval in dit verslag. Zo hou ik de herinnering vast en werk ik een beetje aan de Blue Monday na al dat moois!

Het Festival

Al vanaf de eerste editie in 2006 is de doelstelling van het Twents Gitaarfestival het organiseren van een evenement waar zowel gitaristen – professional, aspirant-professional en amateur – en andere belangstellenden aan hun trekken komen. Daarom omvat het festival concerten, masterclasses en workshops voor de diverse gitaardisciplines. Niet alleen de klassieke gitaar komt aan bod, er is ook ruimte voor flamenco, jazz en andere muzikale vormen waar de gitaar een rol speelt.

In 2006 begon het festival als driedaags evenement in Concordia aan de Oude Markt in Enschede. Al snel bleken drie dagen te kort, zodat de festivals van 2007 tot nu op vier dagen uitkwamen. Dat daarbij de zaak toen ook qua ruimte uit het Concordia theater barstte, moge duidelijk zijn. Gelukkig heeft Enschede een betonnen muziektempel, het Artez Conservatorium, slechts enkele straatjes van Concordia verwijderd.

Concordia wordt gebruikt voor de concerten en de concoursen, voorrondes uitgezonderd. Het Artez Conservatorium biedt plaats aan masterclasses, workshops en de voorrondes. Daarnaast herbergt het een markt waarop gitaarbouwers, uitgevers van bladmuziek en detailhandel in gitaarattributen hun stands hebben.

Het Twents Gitaarfestival wordt georganiseerd door de Stichting Twents Gitaarfestival met als bestuursleden Jaap Majoor, Niels Ottink, Paul Driessen, Reinout Kok en Gerard Kroeze. Uiteraard beperkt het werk van hen zich niet tot deze vier dagen alleen. Ze beginnen al vroeg met contacten met de artiesten, fundraising bij sponsors (ja, zeker in deze tijd is dat een uitdaging) en de planning van alle voorbereidingen en de onderdelen van het festival zelf. Aanmeldingen moeten worden verwerkt, de financiën moeten worden behartigd, er moeten les- en concoursschema's komen. Kortom, een heel karwei!

In al die jaren is gebleken dat de organisatie zelf lerend is, ervaringen worden geëvalueerd en leiden waar nodig tot verbeteringen. Een verbetering van dit jaar was bijvoorbeeld het uitreiken van het finaleprogramma aan het publiek. Hierdoor weet je tenminste wat de kandidaten spelen als ze zelf niet de beleefdheid hebben om hun stukken aan te kondigen. Een andere nieuwigheid was de kennismakingslunch.

Naast de bestuursleden kent het Twents Gitaarfestival ook een contingent vrijwilligers voor allerlei hand- en spandiensten. Familie, vrienden en kennissen zorgen voor de extra ondersteuning. Ik zag de ouders van Niels bijvoorbeeld druk bezig met de catering en de Cd-verkoop.

Zodoende ontstond er ook dit jaar weer er een van de grootste gitaarevenementen in Nederland. Vier avondconcerten, twee lunchconcerten, een openluchtpodium op Hemelvaartsdag, het concours voor de professionals en conservatoriumstudenten, het

concours voor de amateurs in twee leeftijdscategorieën, workshops flamenco en jazz, de masterclasses en daarbij ook nog een voordracht over gitaarbouw.

Dag Een

Laura Young

Groove met Fared Haque

Het is ieder jaar weer spannend hoe het rooster uitpakt. Met zo'n groot aantal activiteiten is het een heel gepuzzel om alles voor iedereen achter elkaar in plaats van over elkaar heen te plannen. Maar soms moet je concessies doen. Daardoor kon ik vorig jaar nauwelijks Groove sessies bezoeken.

Dit jaar was dat prima geregeld, zowel qua groepsindeling als timing. Op donderdag, vrijdag en zaterdag stond de Groove al vroeg op het programma, en wel van 10 tot 12. Gewoon een kwestie van op tijd komen, dus.

Dit jaar zou Fared Haque een belangrijke rol vervullen bij de Groove. Hij is een fusion gitarist die allerlei stijlen, waaronder klassieke gitaar en jazz, met elkaar verbindt. Hij was met zijn band Math Games (gitaar, bas, slagwerk) te gast in Enschede. Daarnaast is hij professor Jazz en Klassieke Gitaar aan de Northern Illinois University. Een bijzondere combinatie!

Hij begon de workshop inderdaad zoals een professor zijn college inleidt. Met een stift en een whiteboard! Hij startte met een duidelijke uitleg over de ontwikkeling van de jazz.

Ooit was de jazz gerelateerd aan de oervormen zoals de blues, waarbij (septiem) akkoordenschema's, melodie en arpeggio belangrijke aanwijzingen waren voor de improvisatie. Bovendien was jazz een sociaal gebeuren, musici gingen jammen in de club en ontwikkelden zich volgens het *learning by doing* principe.

In de vijftiger jaren zetten jazzmusici zich af tegen de traditie en gingen ze modaal spelen, toonladders bepaalden in allerlei vormen de improvisatie. Men leerde meer over theorie, maar leerde volgens Fareed minder de oren te gebruiken. Maar een jazzmusicus die alle toonladders kan pakken hoeft geen goede improvisator te zijn.

Fareed Haque ging in de workshop terug naar de basis van voor de vijftiger jaren. Hij legde in het kort iets uit over akkoordtrappen en suspense, de drang naar oplossing van akkoorden. Daarna gingen we aan het werk met een akkoordenschema rond C7, F7 en G7, het bekende "1-4-5" schema in C maar dan in septiemakkoorden. Met verschillende ritmepatronen en rouleren van de solo gaf dit al snel een leuk en swingend resultaat.

De volgende dag gingen we een stapje verder. Ditmaal zat de complete band Math Games (Fareed Haque, de bassist Alex Austin en de slagwerker Greg Fundis) in de oefenruimte.

Fareed Haque vervolgde zijn betoog over jazz met de rol van de musici in de band. Hij kende geen solisten en begeleiders, maar musici die in dienst staan van de groove. Hun taak is op allerlei manieren de groove te laten lopen. Daartoe vult ieder bandlid zijn deel in, de "parts" van het geheel, en dat is de groove. Dat vraagt bewustzijn van iedereen voor wat betreft de parts van elkaar. Improviseren was het aansluiten, invullen en afsluiten van die "parts". Dus geen begeleiders in dienst van de solist, en geen egotrippers, maar iedereen draagt een deel bij in het geheel. Daarom moeten de passages die je als solo hoort voor de andere musici een duidelijk begin en eind hebben, zodat ze hun deel weer kunnen invullen. Dus oeverloos pielen is er niet bij.

Dat concept van deel van een geheel kom je in veel wijsgerige stromingen onder allerlei vlaggen tegen. Uiteraard komt het op de praktijk aan.

Mijn praktijk begon die dag wat minder, mijn D-snaar was geknapt. Dat hebben die Hannabach's wel vaker, soms krijg je bij een handelaar zelfs een extra D-snaar bij een pakje. Even een losse snaar kopen bij de stand van Trekel in de kantine van het Conservatorium zat er niet in. Gelukkig had ik nog wat bij me. Jammer van alweer een aangebroken pakje!

Het was leuk spelen met zo'n complete band. Ook nu bleek dat ik met mijn oren gebruiken verder kwam dan met maten tellen. Soms vloog ik er gigantisch uit, maar de Groove bracht je toch weer thuis. Het viel desondanks niet mee om de controle een beetje los te laten, maar ik merkte wel dat juist die drang voor verkramping zorgde. Als dat loslaten wel lukte, was het een gevoel van bevrijding.

De anderen, Peter, Paul en Jim, deden lekker mee en pikten ieder hun partje mee. Daarbij was Fareed niet te beroerd om te corrigeren als de solist aan het pielen sloeg en daardoor niet meer duidelijk was voor de rest van de band.

Wat me gaandeweg duidelijk werd was het enorme enthousiasme onderling tussen de leden van Math Games. Die jongens hadden al lol tijdens het repeteren en probeerden constant ideetjes uit. Ik werd zeer nieuwsgierig naar de zaterdagavond!

Kennismakingslunch

Nieuw dit jaar was de kennismakingslunch. Koffie en broodjes plus een gratis concert van Paul Driessen die de gitaren van Jan Zonjee allemaal uitprobeerde. Op zich moest dit evenement nog op gang komen. Veel deelnemers van het Cat. 1 concours waren vandaag nog niet aangekomen, en het buitengebeuren kwam ook op gang, zodat het aantal bezoekers bescheiden was.

Jan Zonjee had een mooie opstelling gemaakt van zijn gitaren en hield er een korte introductie over. Als gitaarbouwer is hij een laatbloeier, hij begon op zijn 45^e full-time gitaren te bouwen. Hij beperkt zich niet alleen tot klassieke gitaren, maar bouwt ook steelstrings en basgitaren waarbij hij ook walnoten hout gebruikt voor de kasten als welluidend alternatief voor palissander.

Daarnaast geeft hij gitaarbouwcursussen en heeft hij diverse leerlingen, waardoor een interessante mix van ideeën ontstaat. Ik vond dat een leuk concept, dat leerlingenstelsel. Vroeger was het meester-gezel idee ook onder instrumentbouwers vrij gewoon, maar tegenwoordig hoor je er veel minder van.

Zonjee had ook enige instrumenten van zichzelf en van leerlingen bij zich, waaronder een ukelele en een Senorita gitaar. Een mooie gelegenheid voor een snel samenspel tussen Paul Driessen en Fareed Haque op de “kleine” en de “grote” ukelele!

Masterclass Fernando Espi

Ik vond het weer deze dag niet zo mooi en warm om uitgebreid naar het buitengebeuren op de Oude Markt te gaan. Daarom bleef ik lekker binnen bij de masterclass van de Spaanse gitarist Fernando Espi. Ik kon daar zelf nog terecht deze middag en besloot eerst nog even naar de les van anderen te kijken.

Allereerst zat er een mede amateur-gitarist, Peter ter Beek, die voor de korte tijd dat hij les heeft opmerkelijke resultaten boekt. Hij bracht een leuk boek mee waarin op passend niveau gitaarstukken van Renaissance tot Rock zijn opgenomen. Fernando Espi toonde zich hierbij een oplettend docent met een gedegen uitleg van allerlei praktische zaken voor een beginnende gitarist, van linkerhand efficiency tot de “planting” techniek voor de linkerhand.

Daarna volgde een van de deelnemers van het Cat. 2 concours met *Tango en Skai* van Roland Dyens en *Mallorca* van Isaac Albeniz. Hier ontstond een interessante discussie. De jongen had erg weinig geduld met zichzelf en toonde zich zichtbaar geërgerd als iets niet lukte. Nou zitten er bijvoorbeeld in *Tango en Skai* al heel wat plekken waar je kunt struikelen.

Wat Espi allereerst probeerde duidelijk te maken dat je technische problemen een voor een aan moest pakken en daarbij geduld en concentratie moet oefenen. Een “systeem” (zoals hij dat noemde) van *trial and error* en steeds maar weer struikelen kon volgens hem niet werken. En inderdaad, een beetje geduld loont!

Ik had mijn masterclass literatuur van dit jaar nog liggen, *Praeludium* van Frederik Rung (1854 - 1914) en *Les Clochettes* van Cottin (1863 - 1923). Ik leerde vooral over de balans tussen begeleiding en melodie, het aanbrengen van spanning in melodie en harmonie en de drive in de muziek.

Dat was een leuke les. Fernando Espi heeft een aanstekelijk enthousiasme, een scherpe analyse van technische problemen en daarbij ook voor amateurs toegankelijke oplossingen.

Uurtjes Stukslaan

Het Conservatorium sloot tegen zes uur en het concert begon pas om acht uur! Dat was even wat dode tijd om te overbruggen. Naar huis gaan had niet zo veel zin, want mijn Lief had me vanmorgen gebracht om parkeerkosten uit te sparen (Enschede rekent tegenwoordig 2,30 per uur, dus reken maar uit) en ophalen en dan zelf weer terug rijden liet te weinig tijd over om rustig thuis te eten.

Gelukkig had ik wat brood over (wegens de kennismakingslunch) en ik kon een patatje halen, *De Muur* is vlak om de hoek. Op zich viel de patat wel een beetje tegen. Sommige patathandelaars menen in het kader van economische bedrijfsvoering oude ruim tevoren al gebakken patat weer in het vet te moeten smijten. Resultaat is een onprettige mix van keiharde stengeltjes en hier en daar verse patatten. Zo ook bij *De Muur*. Daar kwam nog bij dat de uitbater er een niet heel klantvriendelijk zakelijk instinct op na hield: Als je “patat met” bestelt, krijg je altijd de duurste variant, zo zag ik later op de prijslijst en even navragen was er blijkbaar niet bij. De duurste zak oudbakken meuk was dus geen succes. Daar loop je even tegen een muur op!

Gelukkig kwam ik toen Jim ten Boske tegen. Hij doet al vanaf het begin mee aan het festival en het is altijd leuk om even een praatje te maken. Toen we afscheid namen, was het avondconcert al een stuk dichterbij!

Concert Laura Young

De Canadese gitariste Laura Young beet de spits af voor het eerste concert van dit festival. Ze had een gewaagd beginstuk gekozen, de *Chaconne* uit *Partita BWV 1004* van Johann Sebastian Bach (1675 - 1750). Dat is bepaald een stuk waarvoor je direct al op scherp moet staan. Ze bleek op haar best in de rust van de “stille” passages en legde een opvallende dynamiek in het stuk.

Ze bleef in de barok met een tweetal *Fantasias* van David Kellner (1670 - 1748). Ze speelde het als degelijke barok, maar versierde het gelukkig niet overmatig. Haar krachtige aanpak deed dit leuke materiaal goed.

Toen werd het tijd voor twee arrangementen van een componist die je niet zo vaak op gitaar hoort uitvoeren. Twee *Cello Suites* van de Duitse romantische componist Max Reger (1873 - 1916). Ik herinner me Reger meer als een componist van behoorlijk zwaar aangezette orkest- en orgelwerken, dus ik was wel benieuwd hoe dat op de gitaar zou klinken.

Suite 1 Op. 131 bleek een mooi maar zeer zwaarmoedig stuk dat de mogelijkheden van de gitaar bijna oversteeg. Ik vond het *Adagio* het mooiste. *Suite 3* uit hetzelfde opusnummer was in de langzame delen voor mij het fraaiste. In de snelle stukken verzoop de muziek hier en daar in het virtuoze geweld.

Na de Romantiek kwam er ruimte voor wat hedendaags werk, *El Castell del Moro Musser* van Feliu Gasull (*1959). Laura Young's verhaal hierbij wierp wat licht op de achtergronden. Het was een impressie van een oud Moors kasteel in de fantasie van een kind. In werkelijkheid bleek de plaats een soort vuilnisbelt waar je kon spelen. Young speelde dit stuk met duidelijke flamenco signatuur krachtig en sfeervol.

Het laatste stuk was *Koyunbaba* van Carlo Domeniconi (*1947). Soms is het een nadeel als je een stuk redelijk goed kent. Laura Young speelde het stuk weliswaar virtuoos, maar hier en daar toch slordig, waarbij de laatste tremolopassage niet echt uit de verf kwam.

De toegift was een arrangement uit een potpourri uit een *Zarzuela* (een Spaanse operavorm), vermoedelijk *Marina* van Emilio Arreta in een arrangement van Francisco Tarrega (1852 - 1909). Je komt het thema ook tegen als *Tango Marina* van Julian Arcas (1832 - 1882). Zo heeft ieder land zijn tophits!

Dag Twee

Gerhard Reichenbach

Vorrondes Axis Concours Cat. 1

Sinds de eerste editie kent het Twents Gitaarfestival een concours voor professionals en conservatoriumstudenten. Een goed idee om zo iets te organiseren, want een beetje concours wordt al gauw een ontmoetingsplaats voor concourssnomaden die later zich wellicht tot de top gaan ontwikkelen.

Het allereerste festival had nog geen voorrondes, iedereen zat direct in de finale. Dat werd een behoorlijk langdurige toestand op de laatste zondagmiddag, waardoor het avondconcert bijna te laat begon. Ik keek me de ogen uit, dat wel. Ik heb nog nooit zo veel gitaarhulpmiddelen gezien als toen.

Daarom heeft het Cat. 1 Concours sinds 2007 voorrondes. De Spiegelzaal in het Artez Conservatorium is daar de plek voor. De opkomst van kandidaten was dit jaar iets minder dan we gewend waren, 15 gitaristen betraden het toernooiveld. Daaruit zouden vijf zich naar de finale spelen.

Toshiyuki Kumagai was de eerste op het podium en startte met een deel uit *Sonate III* van Manuel Ponce (1882 - 1948). Dit las ik althans van het programma, want hijzelf liet dat het publiek niet weten. Hij speelde het stuk teder, maar bij het wollige af. De afwerking was prima, maar heel soms waren de adempauzes erg lang. Heitor Villa Lobos (1887 - 1959) was weer helemaal terug, ditmaal met de beruchte kners-en-kraak *Etude 12*. Kumagai's afwerking was zodanig dat het piepen van de snaren erg meeviel. Bovendien won zijn uitvoering gaandeweg aan kracht.

Daniel Antonie kwam er rond voor uit dat hij Legnani en Castelnuovo-Tedesco speelde. Luigi Legnani (1790 - 1877) componeerde een set *Capriccio's Op. 20*, waarvan nummer twee op de standaard stond. Ik herinner me een racebaan uitvoering van dit stuk door Eduardo Fernandez. Antonie bewaarde gelukkig het overzicht in een iets lager tempo. Toch kwam het einde een beetje plotseling. Het is bekend dat Mario Castelnuovo-Tedesco (1895 - 1968) moeilijke gitaarmuziek schreef en deze *Tarantella* was geen uitzondering. Het bleek met recht een giftig stukje in de toonladderfragmenten. Daniel Antonie kwam hier en daar gevaarlijk dicht bij de vangrail, maar herstelde zich goed.

Lore Raus heb ik bij concoursen in deze regio al vaker gezien. Leuk dat mensen terugkomen! (Tot ze een keer gewonnen hebben, natuurlijk). Ze speelde twee delen uit *Homenaje a Andres Segovia* van Annette Kruisbrink (*1958). Lore moest bij haar eerste deel –de *Llanto*– even over een drempel heen stappen, maar toen bracht ze een mooi rustig stuk met een rijke intonatie. Het laatste deel, *Recuerdo*, bleek een complexe compositie met tal van valkuilen in de loopjes.

Aktas Fatih Erdogan was ook een oude bekende, zelfs nog van twee weken terug in Duitsland. Hij kwam met een stuk van Dietrich Buxtehude (1637 -1707), een leermeester van Bach, die voor een “ongeoorloofd” bezoek aan hem in Lübeck zich de woede van zijn broodheer in Arnstadt op de hals haalde. Twee delen uit een *Suite in E klein*. Erdogan speelde de *Allemande* netjes met een transparante stemvoering. De *Gigue* kreeg swing, maar ook een paar breekpuntjes. Het was leuk om te horen dat er wendingen in Buxtehude's

stukken zaten, die je ook bij Bach zelf hoort. Blijkbaar heeft hij goed naar zijn leraar geluisterd.

Jakob Bangsø, ik had hem twee weken terug eveneens gehoord, zelfs in de finale aldaar, bracht twee stukken voor het voetlicht. De *Sonata K32* van Domenico Scarlatti vormde een aria-achtig en mooi transparant gespeeld begin. Toen werd het tijd voor no-nonsense passie middels de *Fandango* uit *Tres Piezas Espanolas* van Joaquin Rodrigo (1901 - 1999). Bangsø speelde het triomfantelijk parmantig met een duidelijke drive. De virtuoze delen waren foutloos en de techniek stond ditmaal in dienst van de muziek. Ik kreeg een finale-gevoel.

Ook Jorrit Douwes kwam ik samen met Erdogan en Bangsø in Nordhorn tegen. Je kunt van een duidelijke kruisbestuiving spreken! Toen speelde hij echter niet zelf en dat maakte hij deze keer goed met het eerste deel uit de *Sonata Romantica* van Manuel Ponce. Ik vind het een mooie compositie met veel afwisseling, alhoewel de plotselinge rusten me blijven verrassen. Douwes speelde het romantisch, eerst wat schuchter en bij tijd en wijle iets verstild maar later met veel zeggingskracht.

Andrea Monarda trad op met het lievelingslied van Karel V, een oude bekende uit onze vaderlandse geschiedenis. Dit lied was *Mille Regretz* van Josquin des Pres, in een kunstig arrangement van Luis de Narvaez (eerste helft zestiende eeuw), dat hij *Cancion del Emperador* noemde. Monarda zette de capo op de tweede fret en speelde het stuk opvallend snel. Daarna pakte hij een *Etude* van Heitor Villa Lobos, Nummer 10 deze keer. Een legato studie die je niet zo vaak hoort uitvoeren. Leuk!

Padet Netpakdee kwam op, ging zitten en zei niets. Vandaar dat ik er niet direct achter kwam dat er een foutje in het programma was geslopen, zijn eerste stuk stond er niet op. Iets barok-achtigs, transparant gespeeld maar wel een tikkie mechanisch. Daarna was ik weer bij, *Etude 7* van Heitor Villa Lobos. Netpakdee speelde het eerste stuk veel te snel voor de muziek. Dat deed hij in het middendeel veel mooier, daar kwam er breedte in zijn spel. In de reprise van het eerste deel hoorde ik, dat hijzelf ook begrepen had dat het ietsje te snel was gegaan.

Jurriaan van Eerten presenteerde zich met de *Sakura* van Yuquijiro Yocoh (*1925). Dat is een tijd geleden dat ik dat voor het laatst gehoord heb! Zoals vaak bij thema en variatie is het lastig om de sfeer vast te houden. De eerste variatie leek losgekoppeld van de tere koto sfeer. Naarmate het stuk vorderde wist Van Eerten de coherentie echter te herwinnen.

Nelly van Alven was een van de weinige dames in het gezelschap. Ze begon opmerkelijk aan de *Prelude* uit de *Suite in A klein BWV 997* van Johann Sebastian Bach, en wel met een capo op de derde fret. Ik ken dit wel bij Renaissancemuziek, maar bij Bach is dit zeldzaam. Ze speelde dit voorspel fel, maar met ietsje te weinig dynamiek naar mijn smaak. Voor Heitor Villa Lobos' *Etude 12* moest de capo er weer af (anders red je het ook niet in de hoge posities). Van Alven piepte en kraakte beduidend minder dan collega Kumagai, en het knalde er uit. Jammer dat de frasering wat minder was, de etude klonk nu echt etudiant!

Ieva Baltmiskyte had besloten de *Tarantella* van Mario Castelnuovo Tedesco te herhalen. Hij speelde het stuk qua techniek een stuk beter dan Daniel Antoine en vertoonde een stevige drive. En helaas daardoor misschien ook een beetje haast.

Menno Bruggenhout kwam met een stuk van een niet zo vaak gespeelde componist, *Scherzo-Vals* van Miguel Llobet (1878 - 1938). Bruggenhout gebruikte zijn fantasie en fraseerde fraai, inclusief een kleine cliffhanger in de tweede herhaling van het thema. Daar had hij best wat luider mee voor de dag kunnen komen!

Tim McVeigh-Pedersen kwam wat eerder op dan iedereen verwacht had. Dat mocht de pret echter niet drukken. Hij startte met *Sonata K178* van Domenico Scarlatti, eentje die ikzelf nog niet eerder had gehoord. Mooi arrangement en goed gespeeld. Toen kwam de *Fandango* uit *Tres Piezas Espanolas* van Joaquin Rodrigo aan de beurt. Hij zette het met een flink tempo in en nam daarmee een voorsprong op Jakob Bangsø. Daardoor verloor hij wel iets aan transparantie. De virtueuze toonladderpassage uit het laatste deel flitste voorbij en werd daardoor een beetje fuzzy. Desondanks had ik ook hier het finale-gevoel!

Roel Goedhart speelde de voorronde uit met een *Tango* van Emilio Pujol (1886 - 1980). Een leuk en opgewekt stuk met een passende flageolet passage. Het was even stressen in het begin, maar Goedhart sloot het stuk feestelijk af.

Alweer een bekende, een finalist van een van de vorige concoursen. Oman Kaminsky Lara zette in met een paar delen uit de *Suite in G klein BWV 996*. Ik besloot er echter op tijd tussenuit te knippen richting het Festival Ensemble om nog net iets van de repetitie mee te pikken. Als Oman Kaminsky net zo speelde als in Nordhorn, zat een finaleplaats er in dit veld zeker in.

Festival Ensemble

Vorig jaar hadden we voor het eerst een festival ensemble. Onder leiding van Lars Wueller studeerden we een stuk voor vier stemmen en een bas in, wat zowel tijdens repetitie als uitvoering een gezellige gebeurtenis was.

Dat was reden om deze exercitie dit jaar te herhalen. Lars Wueller leverde een arrangement voor gitaarensemble van *Hongaarse Dans Nr. 11* van Johannes Brahms (1833 – 1897).

Als je alleen de populairste van Brahms' Hongaarse Dansen kent, slaat de schrik je behoorlijk om het hart, want ze zijn behoorlijk snel. Maar gelukkig, juist die Nummer 11 is een van de exemplaren met een wat rustiger tempo. Ik herinner me er zelfs nog een arrangement voor vier gitaren van. Het roemruchte Segovia Guitar Quartet, het enige Nederlandse gitaarkwartet met officiële fanclub, speelde het stuk op hun CD *Fuego* ergens in de negentiger jaren.

Lars Wueller zou ook zelf komen repeteren en dirigeren, maar helaas kwam daar door ziekte een kink in de kabel. Gelukkig had de organisatie een zeer capabele vervanger gevonden.

Thuis had ik al gemerkt dat *Hongaarse Dans Nr. 11* een stuk lastiger was dan *Neuenburger Impressionen* van vorig jaar. Ik kwam zodoende niet verder dan partij 1.

Vorig jaar had ik doodsangsten uitgestaan voor het bovenblad van mijn Kwakkel, omdat ik de tweede stem deelde met een zeer beweeglijk jongetje. Ik moest toen behoorlijk defensief

spelen! Daar had ik dit jaar geen zin in, dus sleepte ik mijn oude trouwe Contreras studiegitaar mee, die qua klank in deze samenstelling ook goed mee kon komen.

Ik viel in het tweede repetitie uur binnen - na de voorrondes van het Cat. 1 concours- en kon gelijk aanschuiven op partij 1. Hier bleek dat mijn voorbereiding niet voor niks was geweest. Het orkest speelde zelfs sneller dan ik thuis gemiddeld had ingestudeerd. Na een paar rondjes kon ik het gelukkig bijbenen.

Ook nu was er weer wat tijd te overbruggen tussen het einde van de repetitie en de opstelling in Concordia, dus slenterde ik met gitaar en al over de Oude Markt, installeerde mezelf op de fontein aldaar en speelde maar een paar stukjes om warm te worden. Het bracht me warempel nog een zakje pinda's op, het geld hielden de omstanders jammer genoeg in de zak. Cultuurbezuiniging is blijkbaar ook populair bij de consument.

Voor de opstelling op het toneel was een goed draaiboek gemaakt, dus iedereen kwam goed en zonder schade aan gitaren en struikelpartijen over standaard op de plek. Toen kwam de uitdaging van het stemmen, waarbij ik warempel de rol als "1^e stemmer" van de dirigent kreeg toebedeeld. Daarna kwam de fotograaf voor de indringende plaatjes en kwam de sfeer er in op het toneel!

De generale repetitie, nog een keertje begin en eind doorspelen, kon de sfeer absoluut niet bederven!

De zaal stroomde vol, de spanning steeg. De aankondiging was zo gebeurd. Het moment der waarheid! We begonnen gelijk, we eindigden gelijk en speelden daar tussendoor met zijn allen een heel herkenbaar stukje Brahms. Mooi werk, mensen! Het applaus was volledig verdiend!

Toen werd het nog even chaos met de spullen achter op het toneel, maar dat duurde niet lang, we maakten snel plaats voor Gerhard Reichenbach, de solist van deze avond!

Concert Gerhard Reichenbach

De Duitse gitarist Gerhard Reichenbach is bekend als concertgitarist en gitaardocent. Ik hoorde hem vanavond voor het eerst en werd direct gecharmeerd door zijn losse informele manier van presenteren. Hij begon direct met een programmawijziging!

De eerste twee werken waren volgens programma. Een paar hedendaagse stukken, *Introduction e Samba* van Buck Wolters en *Jongo* van Paulo Bellinati. Het stuk van Wolters sprak me persoonlijk het meeste aan. Belinati's stuk leek jammer genoeg niet op de Braziliaanse klanken van zijn album *Lira Brasileira*, het was mij iets te hedendaags.

Toen speelde Reichenbach wat mij betreft het mooiste stuk van de avond, het gewijzigde programmaonderdeel *Sonata Andaluza* van Manuel de Falla (1876 - 1946). Een nocturne-achtig begin in duidelijk Spaanse harmonie mondt uit in een ballade met opvallend dynamische hoogtepunten en Spaanse dansfragmenten en eindigt na een reeks interessante warme akkoorden in diepe rust. Reichenbach werkte dit stuk qua dynamiek en acuratesse een stuk beter af dan de eerste twee stukken.

Voor de pauze kwam er nog een stukje vuurwerk: *Gran Jota Aragonesa* waarmee Francisco Tarrega allerlei effecten uit de kast trekt om het eenvoudige dansthema tot een concertstuk te maken. Zelfs een tamboer kwam er nog aan te pas om een opwekkende mars te begeleiden. Een spetterende maar jammer genoeg ook hier en daar snaarkletterende vertoning!

Na de pauze kwamen de winnaars van de voorrondes van het Cat. 1 concours aan de orde. Finalisten waren Nelly van Alven, Toshiyuki Kumagai, Tim McVeigh-Pedersen, Oman Kaminsky en Jakob Bangsø.

Gerhard Reichenbach kwam terug op het toneel met een drietal *Sonates* van Domenico Scarlatti. Een elegant en lichtvochtig begin van het tweede deel van zijn programma. Daarna volgde een charmant stukje romantiek met *Reverie Op. 19* van Giulio Regondi. Er zat zelfs een stukje tremolo in dat je bijna op de gondels in Venetië bracht!

Het klapstuk werd echter een stukje opera. Mauro Giuliani speelde handig in op de immense populariteit van de opera's van Gioacchino Rossini (1792 - 1868). Hij arrangeerde vele bekende arias van Rossini in zijn zes *Rossinians* en bracht zo de opera naar de huiskamer. Je moest technisch wel van goeden huize komen om deze stukken te kunnen spelen!

Reichenbach had geen moeite met *Rossiniana Nr. 4* en speelde zowel de lyrische als de bombastische arias vlot weg.

Dag Drie

Fareed Hague

Concert Fernando Espi

Na de masterclass van afgelopen donderdag was ik erg benieuwd hoe Fernando Espi zou spelen. Ik werd absoluut niet teleurgesteld!

Al bij het eerste stuk, *Capricho Arabe* van Francisco Tarrega, hoorde ik een aanpak die me bijzonder beviel. Geen haast, rust in het spel, prachtige dynamiek en een mooi kleurenpalet. Hij nam smaakvol de tijd bij de loopjes die veel gitaristen (te) snel spelen.

Een opgewekt stukje Spaans volgde, *Serenata Espanola* van Joaquin Malats (1872 - 1912), met daar direct achteraan de *Granada* van Isaac Albeniz. Fernando Espi wist prima raad met de muziek van zijn landgenoten! Ook hier weer rust, rijke kleuren en een uitgekende dynamiek.

De *Gran Jota Aragonesa* van Tarrega gaf me vergelijkingsmateriaal met het concert van gisteren. Wat mij betreft was de subtiele en beheerste aanpak van Espi favoriet. De sfeer van Tarrega kwam daarna nog een beetje terug in twee stukken van Trinidad Huerta (1800 - 1874).

Een hommage aan en een parafrase op Bach werd Espi's eigen stuk, *Homenaje a JS Bach*. En inderdaad de wendingen uit de bekende Prelude uit de vierde luitsuite waren duidelijk te herkennen.

En zo genoten we verder van het fraaie spel, de mooie klank en de sensitieve benadering van de muziek. Dat was nog eens een lunchconcert!

Masterclass bij Laura Young

Het was weer tijd voor een masterclass voor me. Een heel gezellige ditmaal, want Laura Young bleek een enthousiaste en warme persoonlijkheid. Ik speelde mijn kleine *Gavotte* van Cottin weer en ze reageerde enthousiast op het *lovely little piece*.

Ik zou iets aan mijn vibrato moeten doen, vond ze. Er volgden een paar oefeningen die vibratobewegingen trinden en gelijk de schouders een beetje losmaakten. Dat hielp best wel, maar het blijft altijd lastig om wat je leert ook direct in je spel te implementeren.

Schrijf de dynamiek erbij, anders vergeet je het! was een volgende hint van haar kant. Inderdaad, ik doe dat eigenlijk nooit, ik noteer hoogstens een vingerzetting. Volgende keer doen.

Mijn moeilijkheid om met de 'm' vinger de melodie duidelijk te spelen bracht ons op de nagelvorm. Ze had een simpele oplossing: vijl de hoekjes goed weg en volg de vorm van je vingers. Geen glijbaantjes en springschansen voor de snaar, gewoon de natuurlijke vorm met wat polijsten. Nu ben ik weer terug op het punt van twee jaar geleden. Ik ga het een tijd proberen, als ik de nagels wat kort hou, komt er ook meer vlees in de klank.

Ze was zeer enthousiast over mijn glasvijl, en inderdaad het is een vijl waar je nauwkeurig mee kunt vijlen zonder al te rauwe nagels te krijgen. Maar ze vreesde dat het met zo'n

glazen apparaat net zo zou gaan als met haar wijnglazen thuis, die al te vaak met zwaartekracht effecten te maken kregen.

Humor en lol, dat helpt alle tips onthouden. Een leuke masterclass.

Amateurconcours Cat. 2 en 3

Door mijn masterclass miste ik het Cat.3 concours (drie deelnemers) en het eerste deel van het Cat. 2 concours. Dat was pech, want ik had net nog die ochtend een babbeltje gemaakt met een van de Cat. 3 deelnemers Jonne Visser, die een ambitieus stukje van Baden-Powell (de Braziliaan!) ging spelen. Hoe dan ook, de uitslag was 1) Maarten Oomes, 2) Daan van Hoof en 3) Jonne Visser. Commentaar van een van de leden van de jury was, dat het niveau bijzonder hoog lag dit jaar. Mensen, gefeliciteerd!

Ik was ook net niet op tijd om Vera Hukker's bijdrage te beluisteren, maar we zullen vast wel meer van haar horen! Ik viel dus binnen toen Matthias Van Cutsem op het podium verscheen met de *Prelude* uit *La Catedral* van Augustin Barrios. Dat ging mooi, en mijn plezier werd groter toen hij het *Andante Religioso* erbij speelde. En hij hield tot mijn verrassing niet op, want het *Allegro Solemne* sloot zoals dat hoort dit stuk af. Mooi gespeeld!

De volgende was Marieke Mulder, op zijn minst een generatiegenoot van me, die heel verdienstelijk het *Andante* uit de *violsonate BWV 1003* van Johann Sebastian Bach voordroeg. Ik herkende het arrangement van Jaap Majoor, want ik speel dat zelf ook. ;-) de gitaarwereld is klein. Marieke had een behoorlijk stevig tempo en speelde het lastige stuk dapper door (ja, ik ken die grepen ook, die zijn gewaagd op dat tempo!).

Jerome De Wulf speelde iets moderns – als mensen zich aankondigen weet ik tenminste **wat** ze spelen, dus je raadt het al, hij deed geen mond open – en zijn spel kwam me wat afstandelijk over. De toonvorming en dynamiek waren wel Oke, maar ik vond het niet bijzonder.

Hans Jansen was een oude bekende van een vorig concours. Hij begon met een *Soleares* waarin allerlei bekende Spaanse themaatjes zaten, zo'n beetje tussen *Malaguena* en *Guarijita* in. Concours spelen is spannend, en dat kon ik dit jaar uit ervaring met hem meevoelen. Hij sloot af met het bekende Cubaanse filmthema *Un Dia en Noviembre* van Leo Brouwer. Hij wist de melodie goed van de begeleiding te scheiden, en ik weet zo langzamerhand zelf ook dat er een paar heel gemene plekjes in het stuk zitten. De E met de pink op de 12^e fret met een barre op de zevende fret bijvoorbeeld.

Dries Verheyen besloot te beginnen met een extract van *La Catedral* van Barrios, en wel de eerste twee delen. Het leek daarbij dat hij enige ontspanning vond middels een kauwgommetje, wat soms een grappig effect gaf. De vergelijking viel voor hem jammer genoeg in het voordeel van Matthias Van Cutsem uit, maar de moed bij het spelen van dit lastige stuk is prijzenswaardig. Toen kwam als onaangekondigde verrassing de *Fantasia* van Silvius Leopold Weiss (1686-1750). De *Prelude* werd helaas een beetje fragmentarisch, een tikkie meer legato zal dat fiksen. Datzelfde gold min of meer voor de *Fuga*. Maar op den duur komt het overzicht over het stuk vast wel!

Ferron Daal trad op met een verrassend arrangement van een *Tango* van Astor Piazzolla (1921 - 1992). Bij gebrek aan aankondiging kon ik alleen maar Piazzolla's stijl herkennen. Hij speelde het leuk en met stevigheid, van tijd tot tijd met een tikje spontane slordigheid. Zijn spel is soms ongepolijst, maar ik twijfel er niet aan dat dat zal groeien.

Een goed bezocht Cat. 2 Concours dit jaar. Uitslag 1) Matthias Van Cutsem, 2) Vera Hukker en 3) Jerome De Wulf. Deelnemers, proficiat!

Concert Fareed Hague Trio

Zaterdagavond was het tijd voor het full power en fully plugged optreden van Math Games (Fareed Haque, de bassist Alex Austin en de slagwerker Greg Fundis). Ondanks het feit dat de Amerikaanse plugjes wat contactproblemen hadden, werd het optreden een rijdende trein waar je op sprong en het niet waagde om ervan af te springen tot het eindstation bereikt was.

Ik heb nooit veel popconcerten bezocht of in kleine ruimtes bandjes met versterking beluisterd. Het enige wat ik me nog herinner zijn mijn suizende oren na een concert van Earth and Fire in de Vrijhof op de toenmalige Technische Hogeschool Twente bij mijn introductie in 1977. Dus mijn oren zijn niet veel gewend.

OK, Math Games speelde stevig, soms ook best hard, maar niet oor suizend. En dat was maar goed ook, want toen kon ik er lekker van genieten. Mensen, wat een apart en fris stukje jazzrock? Of heet dat nou fusion?

Fareed Haque excelleerde op jazzgitaar, Moog-gitaar (heel apart sustain effect) en warempel ook nog klassieke gitaar. Alex Austin leunde al swingend op zijn akoestische bas en ondersteunde de groove perfect. Soms schakelde hij even over naar een elektrische bas en gaf de groove een ander geluid mee.

Maar mijn absolute idool van deze avond was de slagwerker Greg Fundis. Dat komt een beetje omdat –als mijn ouders daar geen stokje tussen hadden gestoken – ik ooit hartstikke graag slagwerk had gespeeld (ik deed alle roffeltjes van mijn platen inclusief bass-drum bewegingen op de rand van mijn bureau na). Gelukkig verscheen de klassieke gitaar op het toneel, wat vooral mijn schoonfamilie zeer kon waarderen.

Goed, wat die man allemaal uit zijn drumkit en percussiecomputer toverde! Heerlijk om naar te kijken en in je maagstreek te voelen!

Wat Math Games deze avond liet zien was een live demonstratie van wat Fareed Haque tijdens de groove workshops heeft laten zien. Spelvreugde, reactiesnelheid, luisteren naar elkaar en erop inspelen.

Ik heb geen titels van nummer onthouden. Het waren allemaal eigen composities, dus componistenjaartallen hoeven er ook niet bij. Maar ik heb genoten van dit stukje jazzy soundwall!

Inderdaad, mijn oortjes waren wat doofjes toen ik voldaan de zaal verliet. De volgende ochtend was dat gelukkig weer hersteld.

Dag Vier

SoloDuo

Groove met Jim ten Boske

Jim ten Boske levert al sinds het eerste festival in 2006 een bijdrage met groove en improvisatiesessies. Dat is hem als hoofdvakdocent Lichte Muziek op het Artez Conservatorium prima toevertrouwd. Volgens traditie vraagt hij bij het begin van de sessie: “Wat willen jullie leren?”

Ditmaal was de groep zo klein, dat ik het antwoord zelf kon geven. Een praktische basis voor het leren arrangeren, een kunst die muziektheorie met de muziek verbindt. Een van de voornaamste componenten van arrangeren van bestaand werk is analyse van de harmonische structuur, ofwel de toonaard, akkoorden en wendingen.

Daartoe had ik toevallig twee praktijkgevalletjes bij me, het bekende *Andante* (in A mineur) van Fernando Carulli en een *Rondo Allegretto* (in A majeur) van dezelfde componist. Prima illustratiemateriaal omdat veel componisten uit die tijd zich nauwkeurig aan de regels van de westerse muziektheorie hielden.

Een eerste opgave is het uitvinden van de toonaard van het stuk en de eventuele overgangen naar andere (bijvoorbeeld parallel) toonaarden. Die bepalen namelijk de toonladder die je gebruikt. *Andante* bleek in A-mineur te staan met een excursie naar de parallel majeur toonaard C majeur. *Rondo Allegretto* stond in A-majeur, met een uitstapje naar A-mineur in het middendeel.

De toonladder heb je nodig om de akkoordtrappen uit te vinden die bij het arrangement van belang zijn. Wat zo'n trap is? Populair gezegd het rangnummer van een toon in de ladder. Als je bijvoorbeeld de toonladder van A-majeur hebt (A, B, C#, D, E, F#, G#), dan is A de eerste trap, D de vierde en E de vijfde. Laat nou net dat "1,4,5" trappenschema ontzettend vaak voorkomen in de westerse muziek. Zodoende zul je in een begeleiding van een simpel liedje dat in A staat vaak de akkoorden A, D en E(7) terugvinden).

Op deze wijze hebben we in twee uurtjes de beide Carulli stukjes geanalyseerd en er direct duootjes van gemaakt. Op die manier kun je van eenvoudige solostukjes al snel een sociaal gebeuren maken voor meerdere spelers, zeker als je je houdt aan principes rond tegenbewegingen in partijen.

De uitleg van Jim was gestructureerd en kernachtig, lastige uitzonderingen op de regel gaf hij aan, maar hield het buiten het verhaal. Daar hebben we het bekende boekwerk van Theo Willemzen voor! En ik heb natuurlijk mijn *Muziektheorie voor Dummies* ook nog!

Hoe dan ook, ik ga het arrangeren oefenen. Dit is namelijk een mooi voorbeeld van "Doing is Learning" voor wat betreft muziektheorie!

Concert Michel Gillain en Ann Heynen

Ooit een combinatie van een flamencogitaar en een nyckelharpa gehoord? Nou, ik niet. Maar het bestaat, en Michel Gillain (gitaar) en Ann Heynen (nyckelharpa) waren daar een voorbeeld van. Michel Gillain is bekend in de flamenco-scene en Ann Heynen is zowel als instrumentaliste als componiste actief in de Vlaamse folk.

Een nyckelharpa? Wa's dat voor een ding? Wel, ik vergeleek het met een gestreken draailier. Op de hals van het viool-achtige instrument zit een ritsje mechanieken waarmee je de snaarlengte en dus de toonhoogte bepaalt. De toon maken doe je met de strijkstok. Een interessant instrument maar moeilijk te timen, want zowel mechanieken als het strijken zorgen voor een kleine vertraging in de toonvorming.

Beiden speelden een aantal melodieën uit de Sefardische traditie. De Sefardim waren de Joden die voor en tijdens de diaspora op het Iberisch Schiereiland -Spanje en Portugal - terecht kwamen en daar lange tijd onder zowel Visigotische als Moorse overheersing leefden. In 1492 werden ze na de *Reconquista* door het Castilische koningspaar Ferdinand en Isabella –tevens de oprichters van de beruchte Inquisitie - uit Spanje verbannen als ze zich niet tot het Christendom bekeerden. Velen van hen kwamen daarna in Amsterdam terecht. De Sefardische muziek vormde toentertijd de basis van de flamenco traditie.

Die basis kwam op diverse manieren in het optreden terug. Juist voor die oude melodieën vormden gitaar en nyckelharpa een mooie lyrische combinatie. Voor de moderne flamenco eigenlijk wat minder, daar had de gitaar genoeg aan zichzelf.

Het was een lekker rustig begin van een muzikale dag, waarbij Michel Gillain nog de nodige mooie verhalen rond de muziek deed. Zeer informatief!

Finale Cat. 1 Concours

De nationale zondagmiddag gebeurtenis van het Twents Gitaarfestival: de finale van het Cat. 1 concours. 5 kandidaten met ieder een speeltijd van 20 minuten.

Nelly von Alven liet weten wie ze was en wat ze speelde. Allereerst de *Prelude* uit *Quatre Pieces Breves* van Frank Martin (1890 - 1974). Een modern stuk, waarin ze zich van haar goede kant liet zien qua helderheid en dynamiek.

Ze toonde persoonlijkheid en durf op het toneel met de *Le Rossiniane Nr. 1* van Mauro Giuliani. Ik had dit weekend al eerder gehoord, dat Giuliani's potpourri's van Rossini's operamuziek een uitdaging voor de speler zijn en deze *Rossiniane* was geen uitzondering. Ze schakelde goed om tussen de stemmingen van de arias, toonde hier en daar parmantigheid en pareerde de paar probleempjes in de uitvoering bekwaam.

Toshiyuki Kumagai kwam als tweede aan de beurt. Hij volgde een nieuwe trend op de concoursen, de muziek van Mario Castelnuovo Tedesco. Hij speelde voor de prijs met de *Sonata Ommagio a Boccherini*. Met het *Allegro con Spirito* toonde hij met vrolijk spel een duidelijke structuur. Het *Andantino quasi canzone* bracht een Siciliano achtig lied met sfeer, ook al zette hij het drama in een snelle passage iets te overdreven neer. Met het *Vivo ed Energico* bracht hij wederom duidelijkheid en een mooie drive op de puls van de muziek.

Daarna speelde hij een onaangekondigd deel uit *Whirler of the Dance* van Carlos Rafael Rivera. Dit stuk blijft ook verschijnen in de competities. Ook al vind ik dit stuk zelf niet zo mooi, ik hoorde wel dat hij de hartslag van de dans prima voor elkaar had.

Tim McVeigh Pedersen speelde als laatste voor de pauze. Hij begon met een voor mij onbekende *Sonata* van Domenico Scarlatti. Hierin toonde Scarlatti duidelijk de invloeden van de Spaanse volksmuziek, een barok fandango zou je kunnen zeggen. Pedersen speelde het virtuoos maar wel een tikkie gehaast.

Leo Brouwer verscheen weer ten tonele met een van zijn *Sonata's*. Drie delen. *Fandangos y Boleros* bracht een mooie rustige interpretatie in de langzame sectie, maar te veel haast in de snelle passages. *Sarabanda de Scriabin* combineerde de rust van de Sarabande met de sereniteit van sommige stukken van Scriabin. Nu ademde Pedersen rust. Het afsluitende *La Toccata de Pasquini* werd zijn beste stuk door het interessante contrast tussen snelle en langzame secties.

Na een korte onderbreking was het de beurt aan Jakob Bangsø, die de Skandinavische gitaarwereld vertegenwoordigde met het huzarenstukje *Passacaglia* uit de *Tres Piezas Espanolas* van Joaquin Rodrigo. Hij hield het basmotief met een mooie legato vast, maar in

de virtuoze passages raakte ik net het zicht op dit motief kwijt, de melodie verzoop een beetje.

Bangsø was nu met recht warmgedraaid voor zijn laatste stuk, de bekende *Sonata Op. 47* van Alberto Ginastera.

Hij speelde het *Esordio* krachtig, nam daarbij effectieve risico's en had de ademhaling van het stuk op orde. Mooi afgewerkt. Het *Scherzo* deed me zoals altijd aan *Toccata* (ook van Ginastera) door Emerson, Lake en Palmer denken. Bangsø werkte de effecten goed uit. De rust keerde weer in het *Canto*, en de speler wist een goede atmosfeer te scheppen. De *Finale* was een waardig sluitstuk, Bangsø bleef verzorgd spelen en integreerde een verhaal in zijn interpretatie.

De laatste kandidaat alweer: Oman Kaminsky Lara. Daarbij werd direct duidelijk dat hij in zijn spel was gegroeid sinds de vorige keer op dit festival. Hij startte met een intens triest gespeelde *Elegie* van Johann Kaspar Mertz. Hij interpreteerde het mooi met subtiele verschillen tussen gelijkkluidende passages. Jammer dat hij in de luide passages zijn gitaar soms overspeelde. Toch stierf het stuk op gegeven moment in schoonheid.

Zijn beste stuk, maar gezien zijn gezichtsuitdrukkingen ook zijn strijd met de muziek, werden de twee hoekdelen uit een *Sonate* van Leo Brouwer. Het eerste deel *Fandangos y Boleros* begon geheimzinnig met een flageoletpassage. Toen kwamen de scherpe randen van conflict tevoorschijn, waarbij hij een duidelijk contrast tussen woede en rust speelde.

La Toccata de Pasquini bracht razende en woedende virtuositeit, met hier en daar een impuls door de knallende snaarpassages. Hij haalde de motieven van het stuk goed uit het geweld van de noten. Het rustige middendeel vormde een verrassend contrast, de onweersbui dreef over en de laatste regendruppels vormden kringen in een spiegelglad wateroppervlak. Maar niet voor lang, want de volgende bui bliksemde langs, waarbij hij ook hier soms te veel van zijn instrument eiste.

Dat was het, de finale. Tijd om naar huis te gaan voor het eten.

Bij het station kwam ik Tim McVeigh Pedersen tegen. Hij was blijkbaar direct na zijn finale optreden een wandelingetje gaan maken, want hij vroeg mij hoe de anderen hadden gespeeld. Hij leek niet zo tevreden met zijn spel, althans dat voelde ik aan toen hij vroeg hoe ik vond dat hij gespeeld had.

Ja, ik ben niet voor recensent in de wieg gelegd. Maar wat me het meest opgevallen was, was zijn haast, vooral in het Scarlatti stuk. Het laat een beetje zien onder wat voor stress de spelers bij zo'n finale staan. Maar onthaasten is belangrijk: *Take your time, or others will take your time!* Dat werd dus mijn advies als luisteraar: neem de tijd voor je muziek.

;-) Ik hoop maar dat hij mij niet voor jurylid aanzag!

's Avonds bleek hoe de anderen in de ogen van de jury hadden gespeeld. 1) Oman Kaminsky, 2) Jakob Bangsø, 3) Toshiyuki Kumagai, 4) Tim McVeigh Pedersen, 5) Nelly von Alven. Finalisten, gefeliciteerd met het resultaat!

Concert SoloDuo

Ooit zou Frederic Chopin hebben gezegd: *Er is maar een ding mooier dan een gitaar... twee gitaren!* Die uitspraak zou authentiek kunnen zijn omdat hij in 1830 naar Parijs vertrok na de rampzalig verlopen Novemberopstand in Polen. In die tijd zou hij in Parijs van Fernando Sor en zijn gitaarduo's gehoord kunnen hebben, en misschien heeft hij ze zelfs wel beluisterd!

Ik kan het met die uitspraak eens zijn, ik heb zelf 15 jaar duo gespeeld. Een altijd interessant aspect van duo spelen is de interactie. Nu is die tevens een valkuil als het niet lukt, want het streven om met zijn tweeën als een te spelen vraagt om het loslaten van het solo idee.

Dat spanningsveld blijkt uit de naam van het ensemble van deze laatste avond, SoloDuo, bestaande uit Mattio Mela en Lorenzo Micheli. Ik herinnerde me Lorenzo Micheli van zijn uitstekende concert op ditzelfde Twents Gitaarfestival in 2009.

De heren traden op in een zeer gesloten formatie, zodat ook qua sound het met zijn tweeën als een spelen tot zijn recht kwam. Ik hoorde muzikaal verbluffend weinig van een rolverdeling, alleen bij de aankondigingen was die er wel, Lorenzo Micheli deed het woord.

Menigeen zal zich de gebroeders Assad herinneren en de manier waarop hun spel naadloos op elkaar aansloot. Wel, SoloDuo evenaarde dit en overtrof dit deze avond zelfs een paar keer. Wat een eenheid van opvatting, intentie en muzikaliteit!

Lorenzo Micheli begon met een inleiding met daarin een kleine hommage aan een duo dat in de vijftiger en zestiger jaren zeer bekend was, het Duo Presti/Lagoya. Een deel van het repertoire van SoloDuo was afgeleid van hun transcripties van klassieken.

Het eerste stuk herinnerde me sterk aan een ooit voor mij weinig succesvolle poging tot duo spelen, dertig jaar terug op de muziekschool. Het waren de *6 Variationen über ein Sarabande von GF Haendel* van Ferdinand Rebay (1880 - 1953) waarvan het thema me aan dit debacle deed denken.

Na een korte inleiding over Rebays tragische levensloop (hij leefde als Jood in het Oostenrijk van de Tweede Wereldoorlog) toonde SoloDuo voor het eerst welk een geweldige eenheid ze waren.

Een belangrijk deel van het optreden van SoloDuo was gewijd aan de muziek van Mario Castelnuovo Tedesco, een tijdgenoot van Rebay die wel aan de klauwen van het fascisme wist te ontkomen. Tedesco schreef in navolging van Bach 24 Preludes en Fuga's voor gitaarduo in zijn set *Les Guitares bien tempérées*, waartoe hij destijds werd geïnspireerd door het duo Presti/Lagoya.

Das Wohltemperierte Klavier van Bach was vrij formeel van structuur en voldeed aan de strenge vorm regels van die tijd. Tedesco componeerde zijn Preludes en Fuga's in een heel wat vrijere vorm. Sommigen zijn een arrangement van bestaande melodieën, anderen gebruiken vormen uit dans en volksmuziek en ga zo maar door. Resultaat is een gevarieerd palet van stemmingen, dat zelfs zo leuk is dat je de twee CDs die deze muziek in beslag neemt zonder vervelen achter elkaar afspeelt.

SoloDuo speelde vier sets Preludes en Fuga's en lieten zien dat ze Tedesco's complexe muziek meer dan meester waren. Geweldig gespeeld!

SoloDuo speelde deze avond twee originele zettingen door het Presti/Lagoya duo. Allereerst *Clair de Lune* van Claude Debussy. De serene sfeer van het nachtelijk maanlicht kwam prachtig over. Vervolgens de '*Franse*' *Suite BWV 816* van Johann Sebastian Bach. Barokke virtuositeit en het leek net alsof ze samen een enkel clavecimbel bespeelden.

Het sluitstuk van de avond werd *Variations Concertantes* van Mauro Giuliani, waarbij de heren ogenschijnlijk geen enkele moeite hadden met de technische capriolen van onze bekende Italiaan.

Het publiek stond terecht op de stoelen. Een paar leuke toegiften sloten een prachtig gitaarduo concert af.

Dat was het einde van het festival. Tijd voor een drankje op het terras. De hele dag was het mooi weer geweest, dus het zag er goed uit.

Donkere wolken pakten zich echter samen boven de Oude Markt, het begon flink te waaien en de eerste stevige regendruppels verdunden de drankjes in de open lucht. Erg suggestief, het leek een beetje op de donkere bezuinigingswolken die zich al dit jaar boven de cultuur samenpakten. Vooral voor de muziekcentra in de regio.

Daarom hoop ik maar, dat volgend jaar de zon weer gaat schijnen, op een nieuw Twents Gitaarfestival in 2013.